

Lesbrief VMBO/Mavo

‘Ontdek je rol’

Vakgebied: Mens en Maatschappij

Orange the World - Ontdek je rol – VMBO/Mavo 2

Introductie campagne Orange the World

‘Orange the World’ is een internationale campagne tegen geweld tegen vrouwen. Inmiddels wordt in meer dan 100 landen ter wereld deze campagne gevoerd, waarbij onder andere iconische gebouwen (zoals de Eiffeltoren) tijdelijk oranje uitgelicht worden. De campagne start op 25 november, de Internationale dag tegen geweld tegen vrouwen, en eindigt op 10 december, de Dag van de Mensenrechten. In Nederland zijn er drie coördinerende organisaties; UN Women Nederland, Zonta Nederland en de Unie van Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en Curaçao. Veel Nederlandse gemeentes en provincies doen jaarlijks mee met de campagne en er worden diverse acties uitgevoerd. Zo heeft de Soroptimistclub Westland de ontwikkeling van deze lesbrieven geïnitieerd.

Over deze lesbrieven

Deze lesbrieven zijn tot stand gekomen door samenwerking tussen Soroptimistclub Westland, Jongerenraad Westland en Het Uitpluishuis. Voor het VMBO/Mavo zijn twee lesbrieven ontwikkeld voor klas 2; één voor de les Beeldende Vorming en één voor de les Mens en Maatschappij. In de les voor Beeldende Vorming kijken de leerlingen kritisch naar het logo en de gebruikte kleur en vertalen dit naar een beeldend ontwerp ter ondersteuning van de campagne van ‘Orange the World’. In deze les voor Mens en Maatschappij gaan de leerlingen een eigen actie bedenken, waarmee ze de campagne ‘Orange the World’ meer bekendheid kunnen geven in het Westland. De uitwerking hiervan zou in de les Beeldende Vorming plaats kunnen vinden om de lessen met elkaar te combineren.

Doelgroep

Deze les is bedoeld voor leerlingen in klas 2 van het VMBO/Mavo. Deze les kan het best tijdens een les Mens en Maatschappij gegeven worden. Deze les is ook te gebruiken voor de invulling van bijzondere lessen of projectweken die passen bij dit thema en staan geheel los van gebruikte methodes.

Lesdoel

De campagne ‘Orange the World’ bestaat een aantal jaar en in meer dan 100 landen wordt er 16 dagen lang actie gevoerd tegen geweld tegen vrouwen. Toch is ‘Orange the World’ nog niet heel erg bekend bij het grote publiek. In deze les leren leerlingen de campagne ‘Orange the World’ kennen en worden zich bewust van hun eigen mogelijkheid om deze campagne verder uit te dragen in de eigen omgeving. De leerlingen leren dat het niet alleen in het buitenland voorkomt en dat iedereen een mogelijkheid heeft iets tegen geweld tegen vrouwen te doen.

Benodigdheden

- Digibord
- Papier (A4) gelinieerd
- Evt. Chromebooks/laptops leerlingen
- Evt. Regulier tekenpapier wit (A4 of A3 formaat), 120 – 160 grams
- Evt. Tekenpotloden HB/2B
- Evt. Mobiele telefoon

Opdracht in het kort

Geweld tegen vrouwen is iets wat iedereen aangaat, zowel jongens als meisjes en wat overal ter wereld plaatsvindt, ook in Nederland. We gebruiken hiervoor het verhaal van Ytim Engelaar, een Westlandse die na vervelende ervaringen zelf liedjes heeft gemaakt over vrouwonvriendelijk gedrag.

Door het verhaal van Ytim leren de leerlingen dat geweld tegen vrouwen ook in de eigen omgeving voorkomt. De leerlingen gaan vervolgens in tweetallen zelf een actie bedenken om 'Orange the World' meer bekendheid te geven in het Westland.

Indien een leerkracht ruimte heeft, zou de bedachte actie verder uitgewerkt en uitgevoerd kunnen worden tijdens een aantal opeenvolgende lessen. Deze les voor het VMBO/Mavo sluit aan op de lesbrief voor Beeldende Vorming en kan hiermee gecombineerd worden.

Vorbereiding door docent

Naast het klaarleggen van de materialen en het klaarzetten van het logo van 'Orange the World' en vooraf het artikel van Ytim Engelaar op de site van de WOS te lezen is het verstandig kort in te lezen over de campagne zelf.

Lesduur

Er wordt uitgegaan van een gemiddeld lesuur van 50 minuten (waarbij er 5 minuten wordt gerekend voor leswissel en opstarten/afronding les). Het wordt geadviseerd deze les voorafgaand en/of tijdens de campagnetijd van Orange the World (25 november - 10 december) te geven, maar buiten deze periode kan deze les ook prima gegeven worden.

Werkvorm

Na een klassikale bespreking van de campagne en het verhaal van Ytim Engelaar, ga je eerst met de leerlingen bedenken hoe er meer bekendheid kan komen voor het onderwerp en hoe je zelf daarin een rol kunt spelen.

Zo werk je toe naar de uitwerking waarbij leerlingen in tweetallen zelf een plan maken voor een actie om voor 'Orange the World' in het Westland meer bekendheid te krijgen.

Vereiste voorkennis

Vanuit de leerlingen is er geen bijzondere voorkennis nodig.

Aanvullende ideeën

- De les is prima te combineren met de les 'Orange the World' voor VMBO/Mavo 2, Beeldende Vorming. Er kan voor gekozen worden met de les Mens en Maatschappij een actie te bedenken en deze in de les Beeldende Vorming verder (beeldend) uit te werken.
- Deze les valt eventueel uit te breiden met één of twee lessen, afhankelijk van de mate van uitwerking en evaluatie welke gewenst is. Wanneer je leerlingen de bedachte actie of het plan hiervoor wilt laten uitwerken en uitvoeren, dan is uitbreiding van de les raadzaam.
- Binnen de les is het artikel over Ytim Engelaar van de WOS en het bijbehorende filmpje van Ytim te gebruiken, maar let op; de liedteksten bevatten expliciete woorden die voor VMBO/Mavo 2 leerlingen mogelijk niet geschikt zijn. Bekijk eerst goed het item en bepaal zelf of je dit wel/niet of gedeeltelijk wilt gebruiken in een les.
- GGD Haaglanden heeft een interessante animatie van Online shaming online gezet (2:02 minuut): <https://www.youtube.com/watch?v=XhoYmFfzXGw>.
- De Nederlandse zangeressen Bente en Maan hebben in 2021 een single samen opgenomen 'Nee is nee' waarin ze zich uitspreken tegen seksuele intimidatie. Bekijk het nummer op: <https://www.nieuweplaat.nl/pop/bente-maan-nee-is-nee/>.

Links naar interessante websites

<https://www.orangetheworld.nl/>
<https://www.soroptimist.nl/>
<https://www.unwomen.nl/>

<https://www.zontanederland.nl/>
<https://www.emancipator.nl/>
<https://wos.nl/nieuws/artikel/ytim-17-maakt-liedjes-met-een-boodschap>
<https://www.jongerenraadwestland.nl>

Nazorg

Mocht er op basis van deze les behoefte zijn aan hulp bij (vermoeden van) geweld tegen vrouwen, verwijs leerlingen dan naar de vertrouwenspersoon of zorgcoördinator van de school, de huisarts of de GGD.

Naast de mogelijkheden en protocollen die op school aanwezig zijn, kunnen onderstaande links behulpzaam zijn:

<https://www.ggdhaaglanden.nl/bezorgd/huiselijk-geweld.htm>
<https://slachtofferwijzer.nl/>
<https://www.safewomen.nl/>
<https://www.fier.nl/>
<https://www.blijfgroep.nl/>
<https://jiphaaglanden.nl/>

N.B. Deze lesbrief is een update uit september 2025 van de oorspronkelijke les uit 2021. Verouderde informatie en links zijn verwijderd. De website van de Westlandse jongerenraad is toegevoegd.

INTRODUCTIE – 5 minuten

- Deze les wordt gestart met het logo van 'Orange the World' op het Digibord (zie Bijlage 1).
- Vraag aan de leerlingen of ze dit logo en deze campagne kennen?
- Indien één of meerdere leerlingen de campagne Orange the World kennen, laat ze dit kort verwoorden.
- Indien geen van de leerlingen deze campagne kent, vraag ze waar dit logo op zou kunnen doelen en geef uiteindelijk aan dat het een wereldwijde campagne betreft tegen geweld tegen vrouwen en meisjes.

ONDERZOEK – 15 minuten

- Om deze campagne meer bekendheid te geven, worden er bekende gebouwen oranje uitgelicht tijdens de periode waarin deze loopt (25 november - 10 december). Laat hierbij ter illustratie een aantal oranje uitgelichte bouwwerken zien (zie Bijlage 2).
- Stel de leerlingen de volgende vraag:
Waarom zou er gekozen zou zijn voor oranje als kleur?
Antw: kleur van hoop, opkomende zon, warme maar toch frisse kleur, energiek.
Waarom moet er wereldwijd meer aandacht komen voor geweld tegen vrouwen?
Antw: omdat ongeveer één op de drie vrouwen wereldwijd te maken krijgt met fysiek of seksueel geweld. Dat is een aanzienlijk deel. Laat ter illustratie een derde van de hele klas of een derde van de vrouwelijke leerlingen opstaan om de verhouding duidelijk te maken.
- Stel de vraag aan leerlingen;
Denk je dat in Nederland het deel vrouwen die te maken heeft gehad met fysiek geweld groter of kleiner is dan 33%?
Antw: uit onderzoek blijkt dat tussen de 40 en 45% van de vrouwen in Nederland ooit te maken heeft gehad met fysiek geweld.
Eventueel kun je ter illustratie dit deel van de meisjes/klas op laten staan.
- Stel de vraag alleen aan de vrouwelijke leerlingen:
Heb je jezelf wel eens onveilig gevoeld of situaties of plekken vermeden uit angst voor vrouwenonvriendelijk gedrag?
Tel de vingers van leerlingen die dit aangeven.
Geef aan dat uit onderzoek blijkt dat iets meer dan 50% van de vrouwen aangeeft in het afgelopen jaar situaties te vermijden omdat ze bang zijn voor fysiek of seksueel geweld. Je kunt deze vraag ook in zijn algemeenheid of apart aan de jongens stellen. Zijn de jongens ook wel eens bang voor geweld en vermijden ze bepaalde plekken of situaties?
- Ytim Engelaar is een Westlandse die na vervelende ervaringen zelf liedjes heeft gemaakt over vrouwenonvriendelijk gedrag. Deze heeft ze tijdens de Kunstbende ten gehore gebracht. Vertel op basis van het artikel van de WOS kort iets over Ytim:
<https://wos.nl/nieuws/artikel/ytim-17-maakt-liedjes-met-een-boodschap>
(Let op, je kunt tevens het filmpje van de WOS ook gebruiken in deze les, maar let op dat de liedteksten expliciet zijn en wellicht minder geschikt voor klas 2 VMBO/Mavo).

Stelm de leerlingen de volgende vragen:

Wat vind je ervan dat het in het Westland ook niet altijd veilig is?

Ytim heeft een regel in één van haar liedteksten: "Maar ik woon toch in zo'n veilig land, hier word je toch niet aangerand."

Wat vind je van deze tekst?

- Geef aan dat Ytim haar ervaring gebruikt om geweld tegen vrouwen bespreekbaar te maken en te laten zien dat het niet goed is.
Geef aan dat leerlingen zelf ook een rol hebben; je kunt zelf het Westland veiliger maken en houden door geweld tegen vrouwen bespreekbaar te maken, hier aandacht aan te geven en elkaar te beschermen. Geef aan dat we in deze les een plan gaan maken om Orange the World en geweld tegen vrouwen meer bekendheid te geven in onze omgeving.

VERWERKING 15 minuten

- Laat de leerlingen zich afvragen hoe zij deze campagne meer 'gezicht' kunnen geven in de directe omgeving.
- De leerlingen gaan in tweetallen een plan maken om een actie uit te voeren om de campagne Orange the World in het Westland meer bekendheid te geven.
- Laat de leerlingen een plan maken op basis van deze uitgangspunten:
 - Probleem: te weinig bekendheid in het Westland voor Orange the World
 - Doel: bekendheid vergroten
 - Wat is je doelgroep? Ouderen, kinderen, scholen, bibliotheekbezoekers, bedrijfsleven?
 - Wat is de boodschap welke je wilt overbrengen?
 - Hoe ga je dit doen?
 - Wat en wie heb je hiervoor nodig?
 - Welke stappen zijn nodig om dit te realiseren?(Zie hiervoor ook Bijlage 3)
- Laat de leerlingen zelf bedenken hoe ze hun plan voor een actie het beste kunnen visualiseren; geschreven op een blad, via een document op de Chromebook, het maken van een presentatie, een opgenomen filmpje op een mobiele telefoon, een visuele presentatie op papier?

AFSLUITING – 10 minuten

- Laat de leerlingen hun materialen opruimen.
- Geef elk tweetal/een aantal tweetallen kort de tijd om hun plan onder woorden te brengen. Stimuleer de leerlingen dit te doen als een pitch; heel kort en bondig. Laat ze beginnen met de zin; "Wij gaan de campagne Orange the World bekender maken door"
- Reflecteer kort op de les; ben je bewust dat je zelf wat kunt doen om je omgeving veilig te maken en zou je de campagne nu herkennen. Zou je de actie ook daadwerkelijk uit willen of kunnen voeren?

Bijlage 2:

Europarlement Straatsburg, Frankrijk

Empire State Building, Verenigde Staten

Shanghai, China

Rio de Janeiro, Brazilië

Gemeentehuis Westland !

Bijlage 3:

Probleem: te weinig bekendheid voor Orange the World

Doel: bekendheid vergroten in het Westland!

Beantwoord in je plan de volgende vragen:

- * Wat is je doelgroep?
- * Wat is de boodschap welke je wilt overbrengen?
- * Hoe ga je dit doen?
- * Wat en wie heb je hiervoor nodig?
- * Welke stappen zijn nodig om dit voor elkaar te krijgen?